

**Огородник К.А. студентка 4-го курсу
факультету міжнародного бізнесу, ІМВ КНУ імені Т. Шевченка**

СУЧАСНИЙ ФАКТОРИНГ В УКРАЇНІ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ

Досліджено сучасний стан факторингових послуг в Україні. Визначені основні напрямки його розвитку.

The current state of factoring services in Ukraine has been investigated. The main directions of its development have been determined.

Наразі у діяльності підприємств України, зокрема торговельної сфери, постійне зростання дебіторської заборгованості, недисциплінованості покупців, які щораз затримують розрахунки, переростають у серйозну проблему. Звісно, товарні кредити вилучають кошти з обігу та сповільнюють розвиток, проте партнери наполягають на можливості працювати з відстроченням платежів, а втрачати налагоджені зв'язки не хотілося б. Вільних коштів стає дедалі менше. У такій ситуації зазвичай звертаються до банку з приводу кредиту, проте сума навряд чи буде достатньою, адже основних засобів для застави обмаль і все до останньої копійки вкладено в обігові активи. Саме для вирішення таких проблем і призначений факторинг. Крім того, із появою грошей з'явилися боржники та кредитори. Коли і перших, й інших стало чимало, то виник попит на купівлю боргів – із дисконтом, за особливою схемою реалізації. Економісти називають цю операцію факторингом. З вище зазначеного стає зрозумілим те, що дослідження розвитку факторингових послуг в Україні постає ще більш актуальним через останні фінансові кризові явища на Україні, які підштовхують підприємства шукати все нові шляхи підвищення своєї платоспроможності та ліквідності.

З-поміж зарубіжних вчених, які зробили значний внесок у розвиток теорії і практики здійснення факторингових операцій, впровадження нових платіжних інструментів у світогосподарські зв'язки, слід назвати насамперед дослідження таких науковців як Е. Доллан, Р. Кембелл, Ж. Перар, П. Роуз. Аспекти розвитку ринку факторингових послуг і дослідження перспектив їх запровадження в Україні висвітлено в роботах вітчизняних науковців: Л. Гутко, І. Наумця, О. Остафіля, Є. Склепового, А. Солтана [1].

Факторинг є симбіозом фінансових, страхових і інформаційних послуг, які направлені на підтримку зростання обсягів продажу клієнтами товарів, робіт, послуг. Інакше кажучи, викупуваючи заборгованість дебіторів клієнта, чинник надає йому комплекс взаємозв'язаних послуг, зокрема: фінансування постачань з відстроченням платежу; покриття кредитних і процентних ризиків, ризиків ліквідності; інформаційне обслуговування клієнта; управління дебіторською заборгованістю. В Україні сума першого авансового платежу, як правило становить 80-85%, іноді до 90% від суми постачання. Іншу частину, за винятком комісії, клієнт отримує уже після оплати товарів чи послуг його контрагентом [2].

Факторинг – придбання права на стягнення боргів, на перепродаж товарів і послуг з подальшим отриманням платежів по них [3]. При цьому йдеться, як правило, про короткострокові вимоги. Іншими словами, факторинг є різновидом посередницької діяльності, при якій факторингова компанія за певну платню одержує від підприємства право стягати і зараховувати на його рахунок тих, що належать йому від покупців суми грошей. Одночасно з цим посередник кредитує оборотний капітал клієнта і приймає на себе його кредитний і валютний ризики. Зазначимо, що в Україні термін факторинг не завжди вживають доречно. Наприклад, якщо банк змушує клієнта і дебіторів перейти на свої рахунки, то це аж ніяк не стосується факторингу, так само як і викуп одноразових або прострочених боргів підприємства з великою знижкою. І найбільш неправильний синонім, який вживається щодо факторингу – це кредит. Факторинг – це не кредит, оскільки може надаватися без фінансування, що в принципі неможливо, коли йдеться про кредит. Звідси висновок: співпраця з банком у межах факторингового обслуговування не зобов'язує компанію до відкриття поточного рахунку і переходу на повне банківське обслуговування в цьому банку. Крім того, фінансування, що надається, не залежить від розмірів уже отриманих кредитів.

Нині факторинг – найдинамічніша послуга на фінансовому ринку України. Прискорення оборотності капіталу дає можливість підприємству збільшувати дохідність. Отримана вигода перевищує суму комісії за факторингове фінансування, тобто витрати на факторинг окуповуються.

Негативною рисою розвитку факторингових послуг в Україні є великий відсоток перевідступлення боргу, котрий сьогодні застосовують вітчизняні банки у тарифах за обслуговування. Але основним чинником, який стримує розвиток факторингу в Україні виступає відсутність відповідного законодавства. Прийняття необхідних нормативних документів створило б умови для ефективного функціонування ринку факторингових послуг як одного з перспективних джерел фінансування діяльності суб'єктів господарювання [4].

Отже, активізації розвитку міжнародних факторингових операцій в Україні має сприяти новий Закон України «Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний факторинг», що дозволить розширити визначення факторингових операцій до таких як фінансування постачальника, включаючи позику і попередній платіж; ведення обліку щодо належних сум; пред'явлення до оплати грошових вимог; захист від неплатоспроможності боржників.

Література:

1. Ринок факторингових послуг України. - [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://intkonf.org/kolotilo-ni-k-e-n-babinska-ov-rinok-factoringovih-poslug-v-ukrayini/>
2. Ринок факторингових послуг України. - [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://intkonf.org/kolotilo-ni-k-e-n-babinska-ov-rinok-factoringovih-poslug-v-ukrayini/>
3. Склеповий Є.В. Ринок факторингових послуг в Україні // Фінанси України. - 2005. - № 9. - С. 109-115.
4. Остафіль О.В. Проблеми та перспективи розвитку ринку фінансових послуг в Україні // Фінанси України. - 2004. - № 12. - С. 89-92.